

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคามและเพื่อเสนอรูปแบบกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม

3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.1.1 การกำหนดกลุ่มประชากรในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีประชากร คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 878 คน

3.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยเลือกศึกษา กลุ่มผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 52 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม และสภาพปัจจุบันของการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion) เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม

3.2.3 การปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อใช้ในการฝึกกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอกุตุรงค์ จังหวัดมหาสารคาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกตจากกระบวนการมีส่วนร่วม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้กระบวนการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบเส้า (Triangular check) จากกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลที่แตกต่างกันได้แก่ นายกองค้กรบริหารส่วนตำบลห้วยเตย นักวิจัยพื้นที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย กลุ่มอาชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย และกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหาในการตีความหมายปรากฏการณ์ที่เป็นข้อค้นพบ

3.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้สร้างเครื่องมือและวิธีการวิจัยตามกิจกรรมหลักของการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

3.5.1 ระยะก่อนการปฏิบัติการ

3.5.1.1 การประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพบปะทำความเข้าใจและการสื่อสารเบื้องต้นโดยการเตรียมคนและเครือข่ายความร่วมมือ เครื่องมือที่ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แหล่งข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย จำนวน 3 คน และกลุ่มอาชีพการแปรรูปขนม จำนวน 10 คน และจากการสังเกตในสถานที่ทำการผลิต ณ ศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านวังโจด หมู่ที่ 15 ตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม

3.5.1.2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบกิจกรรมในการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุโดยศึกษาจากเอกสาร แผนปฏิบัติการราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตยและจากการประชุมสนทนากลุ่มกับผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย อำเภอภูตรัง จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึก การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย จำนวน 3 คน และผู้สูงอายุจำนวน 52 คน

3.5.2 ระยะปฏิบัติการ

3.5.2.1 การประชุมสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพและความต้องการของผู้สูงอายุและประชุมในการวางแผนรูปแบบกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึก การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย จำนวน 3 คน และผู้สูงอายุจำนวน 52 คน

3.5.2.2 ดำเนินการติดต่อประสานงาน เตรียมการด้านการจัดกิจกรรม การอบรม โดยจัดหาวิทยากร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการอบรม

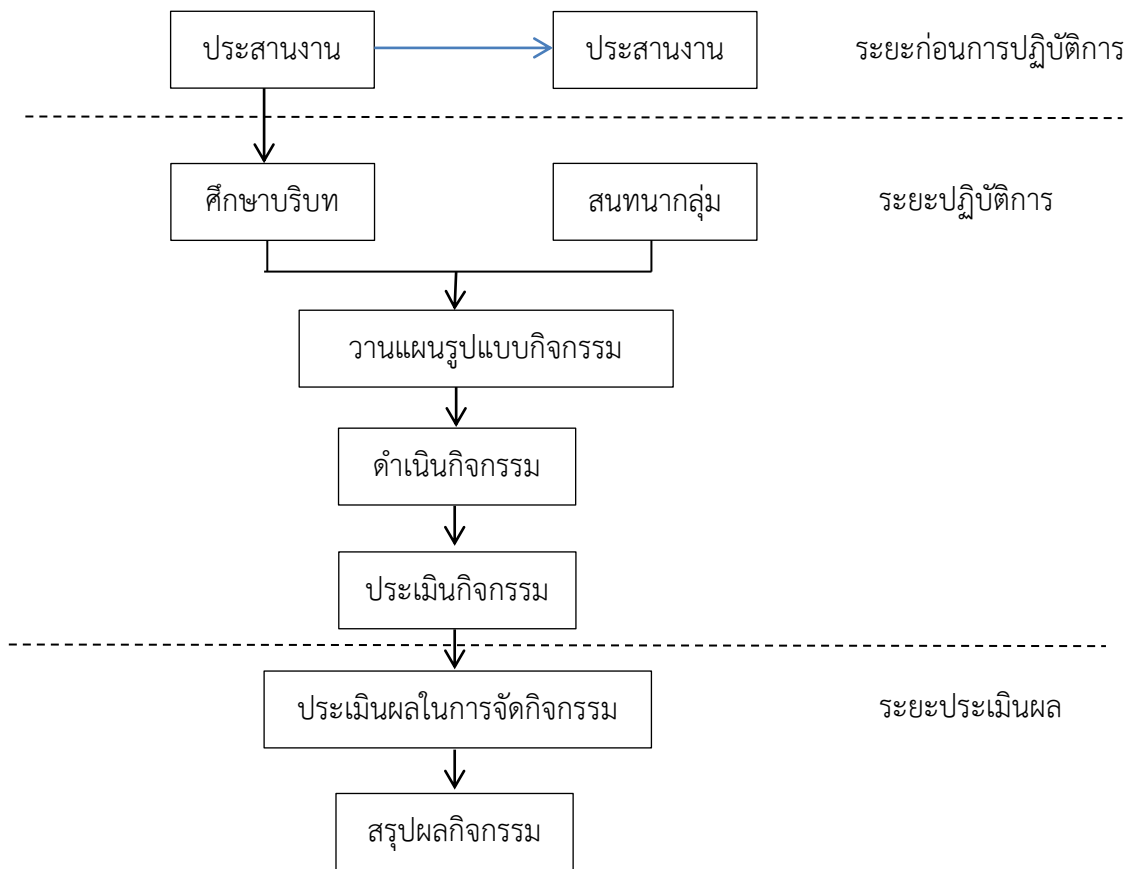
3.5.2.3 การจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตน้ำยาล้างจานจาก มะนาว การผลิตยาสระผม จากมะกูด และการผลิตสบู่เหลว เครื่องมือที่ใช้ อุปกรณ์ในการผลิตและ เอกสารประกอบการอบรม ในการอบรมประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยเตย จำนวน 4 คน ผู้สูงอายุ จำนวน 52 คน วิทยากรจำนวน 2 คน

3.5.2.4 การประชุมสรุปบทเรียนหลังการดำเนินกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบ ประเมินในการจัดกิจกรรม การสังเกต และการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย จำนวน 4 คน ผู้สูงอายุ จำนวน 52 คน

3.5.3 ระยะประเมินผล

3.4.3.1 การประเมินผลในการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตน้ำยา ล้างจานจากมะนาว การผลิตยาสระผม จากมะกูด และการผลิตสบู่เหลว โดยการประเมินความพึง พอใจในกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามจากผู้สูงอายุ จำนวน 52 คน

3.4.3.2 สรุปผลการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจัดกิจกรรมการอบรมจากเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตยที่ดูแลโรงเรียนผู้สูงอายุและจากการสอบถามผู้สูงอายุ

ภาพประกอบที่ 2 วิธีการดำเนินการวิจัย